

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

РІК XLVI. Ч. 30. Джерзі Сіті, Н. Дж., понеділок, 7-го лютого 1938.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

No. 30. Jersey City, N. J., Monday, February 7, 1938.

VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

П'ЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свободи“: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Сомау: ВЕрген 4-1016. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA.

FIVE CENTS ELSEWHERE.

“МАЛІ БІЗНЕСМЕНІ” В ПРЕЗИДЕНТА

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт прийняв на аудієнції делегацію малих бізнесменів. Делегація вручила президентові свої домагання. Але ці домагання цілком змінено на лагідніші в канцелярії секретаря Ропера, з яким делегація бачилася перед тим, як ішла до президента. Такі гострі вискази, як „неоправдані і злигодні членів адміністрації на бизнєс доводять наразі на все припинені”, змінені на „уряд повинен кооперувати з бізнесом”, і т. п. Проте президент відкинув безпардонно домагання делегації. „Як можна рівночасно зменшувати податки і зрівноважити бюджет?” — питався він членів делегації.

ПРЕЗИДЕНТ ПІДПИСАВ МЕШКАНЕВИЙ ЗАКОН.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт підписав мешканєвий закон, який започаткує в Америці таку масову будову малих мешкальних домів, яких не знає історія. На ту ціль уряд має зарезервованих два біліони доларів фондів. А вразі потреби президент може витратити на ту ціль іще один біліон. Сподіваються, що рівночасно з розбудовою домів рушаться також інші галузі промислу, бо до будови домів потрібно різних фабричних частин.

ВЕЛИЧЕЗНА РОБІТНИЧА ДЕМОНСТРАЦІЯ В ДІТРОЙТІ.

ДІТРОЙТ. — Тут відбулася величезна демонстрація автомобільних робітників, у якій взяло участь щонайменше сто тисяч людей. Після промов бесідників демонстрація ухвалила резолюції, в яких домагалася мораторії на довги для тих, що не працюють, на половину обнизити чинші на мешкання і подвоїти підвищу безробітним. Крім того демонстрація гостро натаврувала ті фабрики, що відправляють з праці робітників.

ДАЛЬШІ ДИСКУСИ БІЛЯ АМЕРИКАНСЬКИХ ЗБРОЄНЬ.

ВАШИНГТОН. — Сенатський комітет уже п'ятий день допитує адмірала Лігія про потреби зброєнь, а в першій мірі розбудови флоту. Комітетові йде про те, щоб добре вивідатися, на що урядові здалися ті зброєння та яка їх ціль. Останній раз питали Лігія, що говорив капітан американської армії, Інгерсол, на розмовах в Англії з англійським штабом. Адмірал Лілі відмовився дати точні висноження, кажучи, що він їздив в інтересі Америки. У зв'язку з тим розвелася була дискусія також у сенаті, де сенатор Ванденберг так домагався точнішого висноження справи розбудови флоту. Сенатор Кінг сказав, що хоч засадничо він є за таке зброєння, то тому, що ні уряд ні адміністрація не хоче точно висніти потреби таких зброєнь, він буде голосувати проти ухвали грошей на ту ціль.

ДАЛЬША ЧИСТКА ЮНІІ З КОМУНІЗМУ.

НЬО ЙОРК. — Місцевий представник Американської Федерації Праці, Колінс, заявив, що чистка юнії з комуністичних елементів буде провадитись далі. Вже дотепер викинено велике число комуністів з робітничих юнії, але на тім чистка ще не зупиниться. Багато комуністів замасковуються тепер і не признаються до комунізму, але завданням юніїних провідників є наглядати, чи ті комуністи сидять тихо, чи проявляють замасковану діяльність. Колінс сказав, що комуністи до такої дії не годяться, який підкопує демократію й цілком не звертає уваги на користь робітничої класи, тільки має на увазі свої власні інтереси.

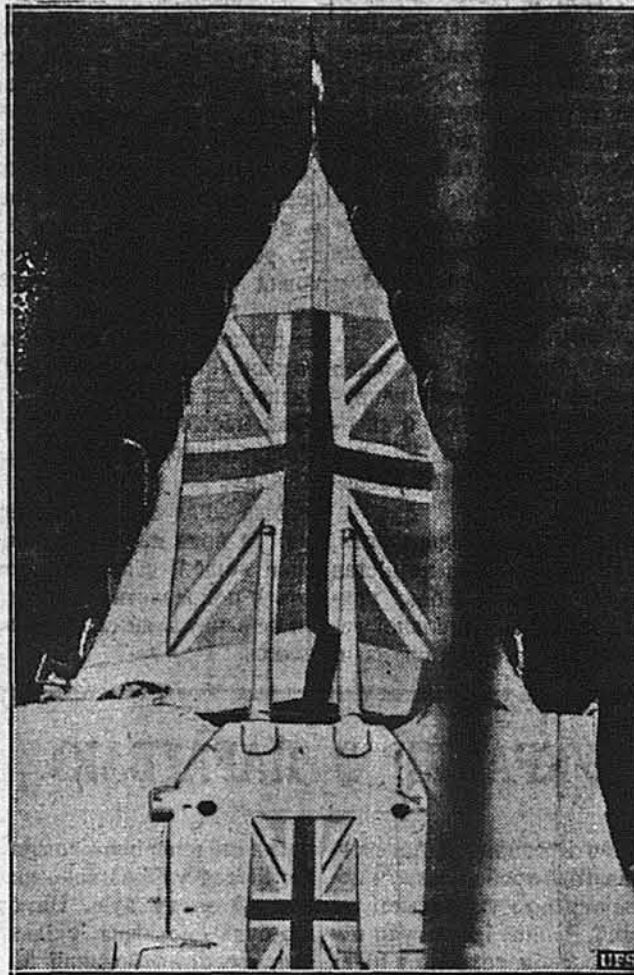
ТАКИ НАДІЄТЬСЯ ПОЛАГОДИТИ РОЗКОЛ.

МАЯМІ. — Предсідник А. Ф. П., Грін, висказав думку, що, не звертаючи уваги на велике напруження між юніями А.Ф.П. і К.П.О., заряд А.Ф.П. не тратить надії на полагодження розколу. Правдоподібно в короткому часі заряд А.Ф.П. зробить чергову пропозицію замирення.

СТАРИЙ МЕСТНИК.

ТЮКСБЕРІ (Масачусетс). — В місцевім шпиталі знаходився 79-літній Джан Мек. Він був дуже злісної вдачі. Інші хворі цього шпиталю з приводу цього називали його терпкими словами. Старий Мек завзявся пімститись. У продовж кількох місяців він шадив гроші, призначені на тютюн, щоб купити собі через пошту револьвер. Коли дістав револьвер, лішов від ліжка до ліжка і на смерть постріляв своїх товаришів, які кпили собі з нього. Потім пробував втекти, але поліція арештувала його.

СВІТ В ОБРАЗКАХ

ПРАПОРІ ДЛЯ ЗАХОРОНИ.

Так виглядає перед англійського воєнного корабля „Комберленд”, що тепер знаходиться на китайських водах. На його переді розмалюваний величезний англійський прапор — для захорони перед можливими обстрілами з боку воюючих сторін. Наскільки це допоможе, не знати, бо американський корабель „Паней” теж мав подібні знаки, а проте його обстрілювали й затопили.

НОВА СОВЕТСЬКА „АРИСТОКРАТІЯ”.

При волоконній фабриці „Равенство” в Ленінграді ведуть кравецьку роботу. Замовлення в цій роботі виконують з шовку, з дорогої вовни й сукна. З загальної кількості 60—65 замовлених впродовж одного місяця костюмів і плащів ледви 2—5 були вишиті з дешевої бавовни. Клієнтами робітні є комуністи, зайняті в фабричній адміністрації.

НАПАД НА СКЛЕП „КУЛКА РОЛЬНІЧОГО”.

П'ять замаскованих напасників впали до склепу „Кулка Рольнічного” в Шибаніні, повіт Бережани, стероризували субекта й загнали 200 зл. готівкою та товар вартості 23 зл. По грабощі напасники втекли, стріляючи до Ф. Неборачка, який пустився за ними навздогін. Куля Неборачка не поцілила.

ЗА ЩО КАРАЮТЬ.

Перед окружним судом у Рівному відповідав Олександр Якимчук, управитель народної школи в Яблонному, за те, що у шкільному каталозі записав чотирьом учням греко-католицький обряд замість православного. Обвинувачений оправдувався, що цього домагалися родичі учнів, які хотіли, щоб їх діти вчилися релігії українською мовою, а не російською. Однак суд рішив, що управитель школи не має права змінити самовільно обряд своїх учнів і засудив Якимчука на 6 місяців в'язниці. На основі амністії дарував йому цілу кару.

НАЙСТАРШИЙ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ЩОДЕННИК.

В історії преси боролися за пальму першества Англія й Франція. Англіїці казали, що першим щоденником в Європі був оснований 1688-го р. „Ді Інгліш Меркюри”. Зате французи покликувалися на славну „Газет”, основану Теофрастом Ренодотом 1631-го року. Та виявляється, що не мають правди за собою ні одні, ні другі, бо вже 1605-го р. друкар А. Веревен в Антверпі дістав від архієпископа Альберта привілей видавати щоденник п. н. „Ньюе Тіднінген”. Цей щоденник, формату 12 і пів см. на 17 і пів см., мав 8 до 16 сторінок. Його видавали по французьки й фламандськи. Це видання, що витривало, хоч були різні труднощі, аж до 1827-го р., це є 222 роки.

ЗРАБУВАВ 35,000 ЗЛ.

До гуртвни тютюнового монополю в Катовицях увійшов замаскований бандит і, стероризувавши револьвером чотирьох урядовців і клієнтів, забрав із підручної каси пачку банкнотів вартості 35,550 зл. Погрожуючи даліше револьвером, смілий грабіжник утік.

ПОСАГОВА КООПЕРАТИВА.

В Ковні (в Литві) повсталася жидівська кооператива, що поставила собі завданням вивільнювати посагом у день вінчання небагаті жидівські дівчата. До кооперативи вписалося вже кілька тисяч членів. З них кожний обов'язався платити по два літи (колом 1.60 зл.) кожний раз, коли вийде заміж котрася із членів кооперативи. Успіх цієї кооперативи величезний.

„ПЕХОВАТИЙ” КЛІЄНТ ФАКІРА.

„У переїзді через тутешнє місто індійський факір Шанкар Дас тільки у виняткових випадках прийматиме... і т. д.” Такі афіші, розклеєні по мурах Бордо, зацікавили не тільки людей, що хочуть довідатися про своє майбутнє, і „щасливі” льотерейні числа. Між клієнтами, що юрбою зіпхалися в принагідну ждальню факіра, був теж і поліційний інспектор Кандевіль, який кількома словами вияснив свою справу:

— Недавно втекла від мене жінка. З собою забрала вона синка і всі мої ошадності...

Факір попав у „транс” і по хвилині закликав:

— Я бачу... Бачу вашу жінку і синка... Вони здорові обое... Вони вернутись небавом до вас завдяки мому магнетичному впливові... Ваша жінка вернеться, як покінча й законана невілляниця. Та повині усе здійсниться, ви повині дати мені 1,000 франків.

Поліційний інспектор парубок, який не має ні жінки, ні дітей. Замість грошей виймає він поліційну відзнаку і вичливно попросив „ясновидючого” піти з ним на поліційний комісаріат. Там вияснилося, що „індієць та учень славних його” — альжирець Абдул Мажід, якого вже рік тому виселили з Франції. Проте він вернувся і жив далі у Франції на підставі фальшивих документів.

ЗАРІБНИК ВІД АФІШ ВІГРАВ 50,000 ЗЛ.

У Дрогобичі бідний зарібник, 26-літній Юзеф Костюлек, занятий при ліпленні афіш, виграв у Клясовій Лютерії 50,000 зл. Косцюлек грав на щільний лос.

ЗВЕЛИЧНИКИ ВУЖА.

Агенція „Брітіш Юнайтед Прес” повідомляє, що у французьким Індю-Китаї появилася в останні часи нова секта „звеличників вужа”. Туземці поклоняються велитенському питови, якому приносять жертви. Перед його статуєю моляться теж члени цієї дивної секти.

Новий бог називається „Дас Клян”. Його звеличники проповідують близький кінець світу. Устами свого найвищого жерця „Дас Бам” бог подає своїм вірним шість заповідей, з яких дві видаються дуже підозрілі французькій владі. В тих заповідях бог визнає всіх мешканців Індю-Китаю копатами в кожній селі кринички і складати в них мідяні монети.

„Дас Клян” визнає вірних повинуватися французькій владі, однак тільки до тієї пори, доки він сам не потребуватиме від населення повної слухняності.

Закі, прийде кінець світу, настане спершу поголовна загибда всіх чужинців. З того європейці догадуються, що „звеличники вужа” — це тайна політична організація, яка поставила собі за мету вигнання всіх чужинців з Індю-Китаю. „Дас Бам” — це мабуть партійний комітет, який хоче зібрати відомітну скількість грошей на організацію повстання.

ЩОРАЗ БІЛЬШЕ КОСТЕЛІВ У СТАНИСЛАВІВЩИНІ

СТАНИСЛАВІВ (Галичина). — Польський часопис „Курер Станіславовскі” (ч. 3.) подав новинку під заголовком: „28 нових костелів у станіславівському воєводстві”. Потім вичислив місцевості, в яких побудовано ті костели. І заповів, що йдуть праці над будовою костелів в інших громадах. І тут вичислено теж цілу низку нових українських громад, у яких розпочато будову дальших костелів.

„ЗАСЛУЖЕНА ПОХВАЛА”.

СТАНИСЛАВІВ. — У „Вістнику Станіславівської Єпархії”, як теж у всій польській пресі, по'явився лист папського нунція у Польщі, Кортезія, до єпископа Хомишина у зв'язку з його розпорядком про заборону українським священикам належати і працювати у світських установах. Нунцій Кортезія вважає, що той розпорядок єпископа є мудрий. А далі пише він таке: „І тому, що за добрі вчинки належить заслужена похвала, я з правдивим задоволенням гратуюлю Вашій Ексцеленції за зроблену постанову. Бо справді те зарядження відповідає цілком частим вказівкам і наказам римських папів”.

Що на це „Діло”?

Львівське „Діло”, згадуючи за цей лист нунція, пише ось що: „Преосвящ. Григорій, діставши „заслужену похвалу”, не хоче взяти під увагу ані думки українського громадянства, ані голосів української преси, яка писала вся без винятку, що той його розпорядок шкідливий для українського народу і відібється погубно також на нашій Церкві”.

ТЯЖКО СТАТИ НАВІТЬ ПОЛЬСЬКИМ ЛИСТАРЕМ.

ВАРШАВА. — На засіданні бюджетової комісії польського союму посол Целевич говорив про те, що хоч того року польське міністерство пошти і телеграфії прийняло до поштової служби колом 5,500 сільських листарів, то майже не приймало осіб української національності.

ІНФОРМУЄ ФАЛЬШИВО ПРО УКРАЇНЦІВ.

ЛЬВІВ. — „Діло” (ч. 12) публічно запитує урядову Польську Агенцію Телеграфічну, чому вона подає постійно фальшиві вісті про українців. На це подає „Діло” драки, з яких виходить, що та агенція подає про українців цілком неперевірені вісті, або таки виссані з нальця, і тим поширює проти українців раз-у-раз безпідставні наклепи.

СКУМАЛИСЬ.

ЛЬВІВ. — „Строніцтво Людове” влаштувало у Львові „оплаток”, який об'єднав поляків різного покою в наступі на скріплення „стану посядання” на українських землях. Говорили однак такі вшехполяки як проф. Ромер і Станіслав Грабскі, а далі соціаліст Скаляк, майор Людвік Домонь і ксьондз Панась.

ВЕЛИКІ ЗМІНИ В НІМЕЧЧИНІ.

БЕРЛІН. — У Німеччині переведено велику „чистку”, тільки без проливу крові. Паном нової ситуації є, як виглядає, Гітлер. Він тепер узняв у свої руки найвищу владу над армією. Централізував військові й економічні справи під одним керуванням. До цього пристосував іще й заграничну політику, яка, як кажуть, стане тепер більш агресивною. Переміни означають, як кажуть знавці, перемогу нацистичної партії над армією. Партія остецься надалі першою, проти чого був спротив у військових високих колах. Це й довело остаточно до чистки, усунення 15 генералів та перемісти становиш 25 інших високих військових достойників. Ген. фон Бльомберг уступив за становища міністра війни через „лихе здоров'я”. Те саме сталося з генералом фон Фріхом, що був командантом армії. Ходять слухи, що його навіть секретно ув'язнено. Ген. Герінг став полемим маршалом, а Йоахім Рібентроп, дотеперішній амбасадор до Лондону, став міністром заграничних справ. Ближчі висноження подасть Гітлер доперва тоді, як буде скликаний парламент, себто 20. лютого.

БОЯТЬСЯ ПЕРЕВОРОТУ В АВСТРІІ.

ЛОНДОН. — Панує думка, що переміни в Німеччині означають перемогу тих, що є за наступ Німеччини. Тому надіються, що перший крок буде тепер звернений у сторону Австрії, щоб її зєдинити з Німеччиною. Надіються того ще й тому, що до „Тайної Кабінетної Ради”, яку тепер створив Гітлер, а яка має його інформувати у справах заграничної політики, належать самі запеклі нацисти.

НА ФРАНЦУЗЬКИЙ ЛАД.

ПАРИЖ. — Французи глядять на зміни в Німеччині в такий спосіб, що там зєцентралізовано військову й економічну силу на такий лад, як і в Франції. Є це приготування на випадок війни. Подібне зробили теж Совети.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

English newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Co., Inc.
at 51-53 Grand Street, Jersey City, N. J.
Registered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1914 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакції на віштовізі.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СІЯЛИ ВІТЕР, ЗБИРАЮТЬ БУРЮ

Вільям Грін, президент Американської Федерації Праці, заявив публічно, що Американська Федерація Праці не погоджується на те, щоб до Міжнародної Федерації Промислових Юній, до котрої належать юнії преріжних країн, допустити федерацію російських робітничих юній. Американська Федерація Праці поставила справу допущення більшовицьких юній до міжнародної Федерації юній засадничо, спротивляючися допущенню цих юній на тій основі, що вони не є справжні робітничі юнії в розумінні робітничих юній демократичних країн, а зовсім інші організації, що виконують зовсім інші цілі, а лише носять старе назвище робітничих юній.

Американська Федерація поставила справу не тільки засадничо, але й ультимативно, бо загрозила, що на випадок допущення більшовицьких юній до міжнародної федерації юній Американська Федерація Праці з міжнародної федерації юній виступить. Це показує, як гостро Американська Федерація Праці настроєна проти більшовицьких юній, а властиво проти більшовизму. Звідки походить таке завзяття, можемо догадатися: йде воно з досвіду, який мали американські робітничі юнії з більшовицькими агентами, що оперували під покришкою робітничих юній. Американські юнії на брали такого досвіду з більшовиками, що краще зовсім робітничим юніям з різних держав не лучитися в ніякі союзи, ніж лучитися, а до тих союзів допускати більшовицьких агентів.

Як така заява видала Американська Федерація Праці, то могло би може декому здаватися, що конкуруюча з Федерацією Праці організація юній, Комітет Промислової Організації, буде для більшовицьких підходів потурливіша. Та ще не минуло доби від заяви Американської Федерації Праці, а вже Гомер Мартин, президент автомобільної юнії, головної підпори Комітету Промислової Організації, виступив з публічним закликом, щоб не допускати комуністів до проводу, ба навіть до впливу, в робітничих юніях. Автомобільна юнія теж ставить справу засадничо, мотивуючи свою поведінку супроти комуністів досвідом з комуністами в минулому. Комуністи, каже заява, не дбають за робітничу юнію, ні заробітничі інтереси, а за свою партію й свої партійні інтереси. Їх не обходить, чи політика поправить долю робітників, якщо лише від їх політики зросте вплив комуністичної партії та її головачів. Діставшись до проводу юнії, комуністи не викликають страйку для поправки долі робітників, а для зросту свого впливу. Діставши в свої руки юнійні фонди, вони не вживають їх на боротьбу для робітників, але на піддержку комуністичних газет.

Замітно притому, що обі ці організації, виступаючи проти комуністів, покликаються теж на досвід англійських робітничих юній. Словом, досвід англійських і американських промислових юній каже їм гнати в імені добра своїх організацій комуністичних вертільників на сто вітрів.

Гнат Крашанко.

В СТАРІМ ЗАМКУ

Історична повість.

(22)

— Мій муж поїде на обзори. Хоче обіхати цілий маєток. Хоче сам бачити всі його межі. З ним і я мала би охоту переїхати... Чи для баби така подорож безпечна була?

При останніх словах по лицю Кіндіса неначе промайнула зле укрита радість. Зрозумів, що це вода на його млин. По хвилині наміслю сказав:

— Пустиня! Сумна, скучна пустиня. Всеж таки було би не зле оглянути цей великий шмат землі неосадженої. Було би де осаджувати села і міста, якби люди знайшлися... Як би пан сотник заздалегідь визначив ту днину, коли пані сотникова схоче пристати до тої поїздки на обзори, то я вислав би хаші і дебри перетрусити, дороги полатати. Я докине мущу знати бодай дві доби до виїзду...

— Слушно, пане Кіндіс. Мій муж скаже вам. А тепер пора відпочити. Доброї ночі...

Кіндіс вже відвернувся, щоби відійти, коли сотникова, неначе пригадала собі щось, задержала його і шепнула щось до Марини, котра побігла до другої кімнати. Прийшла назад, несучи скриньочку, в котрій сотникова за-

ла порпати, кажучи:

— Мій муж не хотів, щоби я сюди приїхала з порожніми руками. Старим обичаєм гостиність привозиться. Прийміть з добрим серцем цю дрібницю.

Поддаючи йому годинник, витягла ще золотий ланцюжок і додала:

— А це для вашої жінки.

Кіндіс збентежений витя-

нув руки по ці гостинці. Він

був лакомий на такі річі, та

дістати їх добродіє від особи,

на котру гострив ніж, було

для нього немилістю несподі-

ванкою. Схилився до колін

сотникової, пробурмотів щось

і вийшов.

Недалеко за горбовиною,

що оперізувала Зубрин, тя-

нулася далека рівнина, тільки

пару балками, себто дуже

довгими, широкими і глибоки-

ми ярами, прорізана. Цей ши-

рокий степ спалений був сон-

цем, висохлий, жовтий, дикий.

Решти буйної і зеленої на ве-

сну трави стояли високими

билинами, соломою. Десь не

десь око спочило на високій

могілі. Слідів життя на тім

степу майже не видно було.

Там і сям попадалося на не-

зватерті ще татарські кочови-

МАЛІ БІЗНЕСМЕНИ

Вашингтоні, рада делегати малих бізнесменів. Поїздка бізнесменів до Вашингтону нагадує відому нашу театральну штуку „Депутати до Відня”. Бо як тільки ця делегація, що складалася з сотні осіб, дісталася до Вашингтону, зараз у ній вибухло непорозуміння. В першій мірі розсарилися між собою делегати щодо цього, як дані справи представляти представникам уряду. Бо показалося, що хоч вони всі були висланними бізнесменів і хоч разом їхали до Вашингтону, то не було у них якоїсь одної спільної гадки, якогось одного погляду на ріжні економічні справи і їх розв'язку. Правда, вони несли з собою великі папки „Поможіть нам зникнути застій”, „Ми хочемо розпочати рух”, але ці кличі, які нині на устах вже навіть у шкільної дівчини, фактично нічого не говорять. Коли прийдеться до реалізації їх, тоді шойно виринуть тисячі ріжниць і поглядів.

До клопоту, що їх відразу на початку зазнала делегація, причинилося ще й те, що малі бізнесмени з інших місцевостей, довідавшись, що „настав їх день”, та що й представники уряду, до президента включно, хочуть з ними говорити, і собі вислали делегатів, які злучилися з першою делегацією, що походила з Нью Йорку.

Вони почали радити. В часі нарад показалося їх невиробленість і знову такі цілковиті ріжничі поглядів на ріжні суспільні справи. Посипалися образливі оклики. Ось тому ці наради не принесли чести американському малому бізнесменів.

А шкода. Бо малі бізнесмени, серед яких є десятки тисяч рестораників, гротсерієрів, ломберів, склепарів, різників, крашів і інших, вестаків грають в американським економічній житті величезну роль. До цієї класи малих бізнесменів належать майже всі українські бізнесмени. Вони заслуговували на краший попис, ніж той, який справили ім їх представники у Вашингтоні.

Причин на це може бути багато. Та тяжко вибрати, котрі з них найважливіші. Правдоподібно найважливішою причиною

є такі це, що малі бізнесмени дотепер не вважали себе окремою класою, не організувалися, не застановилися над своїми справами, а думали поняттями великих бізнесменів. Тимчасом їх інтерес та інтерес великого бізнесмена цілковито з собою ріжняться. Великий бізнес має до диспозиції великий капітал і в продукції може дуже легко сам дістати до самих джерел сировини та через це набувати їх значно дешевше, а в переробці може завести системи масової продукції. Тим він пожире малою бізнесмена наче акула малі рибки. А коли йде про торговлю, то великі департаментові склепи також знаходять далеко лекший шлях до набуття продуктів і дістають їх по далеко дешевшій ціні, ніж малі купці. Крім того великі бізнесмени мали все піддержку від банків, а навіть уряд радо уділював їм низько-процентові кредити.

Малий бізнесмен поспішав за чобітьми великих і напружував усю свою увагу й енергію, щоб вдержатися на поверхні і щоб його не роздавили.

Треба також підкреслити, що малий бізнесмен не дістав належної охорони з боку уряду під оглядом суспільної безпеки. Навіть робітничі знач-

УКРАЇНЦІ В ПАРАГВАЮ

Попри Бразилію й Аргентину Парагвай треба вважати новішим тереном української еміграції. Раніше їхали туди поодинокі особи, головню в цілях заробітку. Десь коло 1930 р. еміграція українців до Парагваю почала прибирати більш масовий характер. Не зважаючи на комунікаційні труднощі, почали туди їхати родини на поселення. Манила їх дешева земля і перш за все летючий ріжних агентів, головню голодного у свій час московського генерала Бєлєва, який за терен своєї аґітації вибрав Волинь, Холмщину та Полісся. На терен Галичини ці летючки не трапляли.

Що українська еміграція до Парагваю збільшилася, цього

но краще стоїть під тим оглядом. Ось наведемо тут листа одного такого малого бізнесмена, поміщеного в Нью Йорк Таймсі з 18, січня ц. р., в якому вірно зображена доля малого бізнесмена:

„Я маю малий бізнес, у якому затрудило кілька осіб. Я радо відкладаю те, що належить, на їх старий вік. Я є в тому відношенні вповні однозгідний з президентом Рузвельтом, що постарався про закон у тій справі. Але президент Рузвельт здається забуває, що ми, малі бізнесмени, також старіємось і ми також хотіли би мати якусь забезпечення після 65 року нашого життя.

„Малий працедавець вкладає кожний долар, вкладає свій час і енергію, щоб якийсь вдержати свій бізнес і вилуштити з нього удержання. Зате робітник працює в ньому, не турбуючись тим, як утримати бізнес. Коли працедавець і робітник досягнуть 65 рік свого життя, робітника очікує підпідмоговий фонд; зате працедавець очікує голодове конання, коли не вдалося завдяки якомусь надзвичайному щастю в своїй бізнесі за той час зробити добрий маєток, що серед теперішніх відносин є майже неможливе.”

Така доля малих бізнесменів. Та вона не буде кращою, коли вони її самі не постаравшись поправити, та поки вони не зачнуть як слід організуватися.

доказом теперішнє число наших людей у Парагвай, яких є вже 15 тисяч душ. Це будь-що-будь поважна кількість, так, що після Бразилії й Аргентини Парагвай став тепер важним осередком української еміграції в Полудневій Америці.

Важко доводилося привикати нашим людям до нових умов життя в Парагвай, який так ріжниться під кліматичним та господарським оглядом від старого краю. Важка праця від світанку до пізної ночі й журба за прожиток захитували нерідко найбільшими смільчаками.

Щоденні злидні українського переселення не вичерпують ся тим ствердженням. У боротьбі за щоденний шматок

хліба український переселенець мусів ще вести іншу боротьбу: в обороні свого національного імені і своїх прав. Цю боротьбу виповіли йому московські авантюристи, що навіть у далекому Парагвай зуміли знайти вигідне гніздечко. На їх чолі станув денікінець Бутлегеров, який за ціну того, що брав участь у болівійсько-парагвайській війні, в нагороду став директором українських колоній.

Свою працю п. Бутлегеров зачав від того, що почав агресивно виступати проти всього, що українське. Заборонив українським переселенцям улаждувати культурні й економічні зібрання, улаждувати концерти й забави, замкнув українську школу на колонії Уру-Сапукай, здер український прапор і викинув на вулицю. Попри це де міг, там шкодив комерц паргвайською владою українцям, представляючи їх усюди за комуністів, хоч у ту саму пору помагав ширитися комуністичному правдивому, не вдуманому комуністичному, серед московських емігрантів.

Слідами д. Бутлегєрова пішли його однодумці, не жахаючись найбільш варварських метод боротьби. П'ять трупів українських колоністів — це доказ московської озвірілости.

Але правда перемогла! Українські переселенці рішили всіми силами протиставити московській нагінці. В тій цілі покликано до життя Український Центральний Організаційний Комітет, на чолі якого станув найстарший український емігрант, п. І. Падучак, як голова, і п. І. Палатинський, як секретар. Як план своєї діяльності згаданий Комітет намітив: увійти у порозуміння з паргвайським урядом, щоб йому вияснити положення українських переселенців у Парагвай та домогатися припинення московської нагінки, дозволу на заложення товариства „Просвіта”, бібліотек і головню кооператив.

Праця Комітету мала незвичайний успіх. Делегати паргвайського уряду відвідали українські колонії, де переконалися, яка велика була московська брехня. У висліді відпали всі заборони закладати українські культурні й економічні установи.

Великим днем українських переселенців у Парагвай треба вважати день 11. червня 1937

року, коли мій, не безпечно запускатися. Гляділи собі в очі, підсміюючись.

— Ти не даром приїхав, — зачав мурза наново. — Ти за пазухою щось привіз.

— За пазухою ні, а тут.

Кіндіс постукав пальцем по

чолі.

— То кажи!

— А як то буде щось добре,

що мені даси? Присягаючи на

кудлату бороду пророка...

— Ти пажерливий. Ти рід-

ного брата продав би.

(Дальше буде).

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО

В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО

НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ЩО ПИШУТЬ ПРО ПРОПАМ'ЯТНУ КНИГУ У. Н. СОЮЗУ

Від Митрополита Кир Андрія одержано зо Львова таке письмо:

Дуже дякую за пам'яті і надіслання в гарній оправі цінної книжки, якою є „Пропам'ятна Книга”, в якій зредагування Ви стільки праці вложили, а яка є поважним джерелом до історії про працю У. Н. Союзу і його органу „Свободи” на полі організування нашої іміграції в Америці.

З висловами глибокої пошани

† АНДРЕЙ,
Митрополит.

р., коли то в місті Енкарнасіоні зібрався делегатів всіх українських колоній, щоб відкрити товариство „Просвіта”. Реферат про положення української еміграції в Парагвай вилосилася п. І. Палатинський, після чого вибрано управу товариства у складі: голова І. Палатинський, заст. І. Мартинюк, секретар М. Кушай, скарбник О. Бачун, заст. П. Кузьмович, члени В. Король, А. Винниченко і М. Рабчук. Згідно з статуту покликано такі секції: Комітет опіки над українськими емігрантами ім. М. Заячківського, Комітет кооперації, шкільництва, релігійно-моральної опіки, літератури й музики, фізичного виховання, жіночий, допомогового фонду і музею. Від того дня почалася оживлена праця, що триває по нинішній день. Голова товариства п. І. Палатинський обіхав усі українські колонії і скрізь позакладав філії товариства. Створено теж низку кооператив.

Українські переселенці чують ся сьогодні бадьоріше та бачать, що вони сила, з якою числяться. (Допис до „Діла”).

З ТАБОРУ НЕДІЛИМЦІВ

РЕЛІГІЯ, ЧИ НАЦІЯ?

Я. І. Лисицин згадує в нью-йорським часописі „Новое Русское Слово” про дискусію, яка виникла на якихсь нарадах у Вилкс Бері, Па., на котрих були присутні православний єпископ Адам і єкзарх Венямин. Ішло про підчинення церкви Москві й „чехізацію руської церкви”.

Цікаве було видвигнення там питання про відносини між релігією і нацією. Одна сторона твердила, що релігія стоїть вище нації. Та, каже автор статті, ніхто не хотів дискутувати з тим „софізмом” і відповідало, що нація вища від релігії, бо це виходило б на те, що „на глупоту відповідало глупотою”. На такий софізм фарисей відповів уже Христос, коли сказав віддати кесареві кесарево, а Богові бже.

Та для нас важне те, що далі читаємо на ту тему. А далі говориться про православного митрополита в Польщі Діоніза, що, як пише Лисицин, нищить „русскую церковь”, бо переміноє її в „польську церковь” з польськими молитвами і польською мовою, прикриваючись тим, що „православня повинно бути позанаціональне як правдиве християнство”. А по правді, пише автор, під таким православ'ям скривається польське політиканство, що змагає до винародолення „русского” населення. Треба пам'ятати, що „кесарем” є тепер „русский народ” і є обов'язком нашим, пише Лисицин, служити інтересам того народу і його визволенню.

Очевидно, що з таким ставленням справи, коли мова про „кесаря”, треба погодитися, бо це є розумне ставлення. Нерозумне є тільки розуміння „інтересу”. Бо під тим інтересом розуміє автор інтерес шлести Росії, так, як це розуміли „неділимці” до війни, коли говорили про один „русский” народ. Автор каже „Всеми-русские”. І говорить про „русских” на іміграції й у Соетах в такий спосіб, неначе „русскими” були далі всі ті „православні”, що їх такими вважала і називала царська Росія. І тому, на думку автора, всі вони повинні далі дбати за „єдинство” Росії й далі жити одними й тими самими ідеалами і думками.

Цікаво знати, який ще треба нещасть на Росію, щоб ті люди відлучились від того роду тереви.

ТОРТУРИ У КИТАЮ

Держава, що ще й нині користується найжорстокішими тортурами, це Китай. Так як у єдиній на Сході засудженому відрубують голову традиційним топором, яким теж рубують дерево. Засудженого приводять на місце лише в сорочці, прив'язаного до коня, з напінсом, за який злочин мають його покарати. Засудженого провозає вся родина: батько, мати, жінка, діти, рідня. Вони несуть одягу його або мату, в яку потім завинуть його тіло. Коли із засудженого здіймуть шнур, родина підходить до нього, вминая йому святочне лице тарукита зачісує його. Потім засуджений повально кланяється родині, сплвши руки над чолом, і без головою об землю. Робить це п'ять разів. Описля клакє на маті і нахилє голову катові. Кат звязує йому руки на плечах, бере топір і відрубє голову, яка скочується на мату в дріжаннях агонії. Добре ще, коли кат ударив зручно, бо часом кат невізирить як слід. Мусить тоді повторити кілька разів затуплює вістря топора та нерідко відрізує голову пилкою.

Коли вже відрубав голову, хапає її за волосся та показує юрбі. Часом голови злочинців ставлять у клітках на довгому бамбусовому дрючку і несуть вулицями міста. Коли наріз привидляється до цього, каплі крові капують із клітки і всякочає улпсик на дорожці.

Часом засудженого перетинають надвое спеціальною машиною, під якою його підсувають лемжа із звязаними руками. До 1876 року засуджені високої ранги в Китаї і Японії самі розрізували собі черево (гаракірі).

Інакше відбуваються тортури. Одним із найважливіших причадалів є тут т. зв. „куна“, драбина з досить широкими шаблями, між які влітають засудженого. Він сам не може піднести до уст страви, бо руки має увязнені. Хоч терпять тяжкі муки, лежачи мусить держати на собі той страшний інструмент і в день і вночі, часом і кілька місяців. Інша „куна“ це дві тяжкі дошки з вирізнаними отворами, які теж обезсилюють голову, руки й ноги. Ці дошки часом валяють і двіста фунтів. Нещасливого опроваджують у тих дибах, поки не вмире, а це часом тягнеться п'ятнадцять днів. Кат дає йому деколи трохи зісти, щоб не вмер, занадто скоро. Часом засудженого оставляють так на публічній площі, поки не вмире під страшним тягаром із розраними страшними руками та ногами.

Ще інший інструмент це клітка, чотирикутна величезна скриня з отвором, крізь який перетискають голову засудженого. Клітка така висока, що засуджений не торкається дна ногами і так помало душиться, бо кровоносні судини на шії розтягаються. На таку страшну кару засудили були духовника Шайделена з місії. Ланцюги є прикріплені до ший засудженого і двома меншими кільцями до ніг. Важать вони яких двацять фунтів. Коли вони задвог, треба їх держати підчас ходження в руках, а коли закороткі, треба все згинатися. Так мучили капітана, заки йому відрубали голову.

Дибі це дві дошки з отворами наноги, причеплені до землі. Часом уживали дибів із ланцюгами.

„Ліжко тортур“ це дві дошки з отворами, крізь які перетягають руки й ноги, так, що засуджений не може рушитися. Тіло, розтягнене в усю довжину, не має, на чім опертися, бо дошки уставлені прямо, висно і сам тягар тіла витягає кости із суглобів. Засудженого оставляють так часом на кілька місяців.

„Шнури“ служать до вдушення. Засудженого уставляють плазом на дошці, а його шия обв'язана двома шнурами, що прив'язані до двох кінців. При кожному русі шнури душать.

Та вже найжорстокіші в Китаї тортури „сто ран“ і „повільна смерть“.

При тортурах „сто ран“ засудженого прив'язують до стовпа, а три або чотири кати, з ножами, кліщами та гаками, рвуть тіло, поки не вирвуть із нього сто куснів. Щоб муки тягнулись довше, вважають дуже, щоб не перетати ні одної артерії та не порушити ніякого важного органу. Один кат жде, щоб товариші покінчили працю та одним сильним ударом відтинає голову. Місіонар Маршан перетерпів такі муки, при чому весь час молився.

Не менш жорстока є „повільна смерть“. Починається тим, що засудженому здіймають нігті з пальців рук і ніг, потім вирізують м'ясо з литок, стегон і ramen. Кат вилумлює члени із суглобів і здирає шкіру до костей. Переходячи до м'яса, натирає широко між шкірою і тілом і там напихає рожу. Вкінці забирається до голови, вириває волосся, брови, вії, зуби. Часом видобує очі, а на місце їх вкладає червоні овочі якогось дерева. Маршала Сю засудили на таку кару, одначе йому вдалося викупитися від неї.

від неї.

Підчас війни боксерів були ще інші жорстокости. Кореспондент „Таймса“ М. Дж. Донет повідомляв, що двоє місцевих роздягли, кинули на землю та пробіли колом, який перейшов крізь нутрощі та прибив нещасних до землі. Потім вибрали їм очі та пробіли вуха, так, що не могли ні бачити, ні чути. Так мучилися п'ять годин, заки вечером згинули. Потім кати заложили їм шнур на шию, поволікли трупи до Янь-Линь-Міо, кинули обох в одну яму, підпалили, а на другий день попел розкинули з вітром.

Багато європейців мучили тоді. Жінку Кей розпороли, вичуку її перерізували напополам, а батька прив'язали до фотелю, який позичили в одного мандарина, і він мусів дивитися на муки своїх рідних.

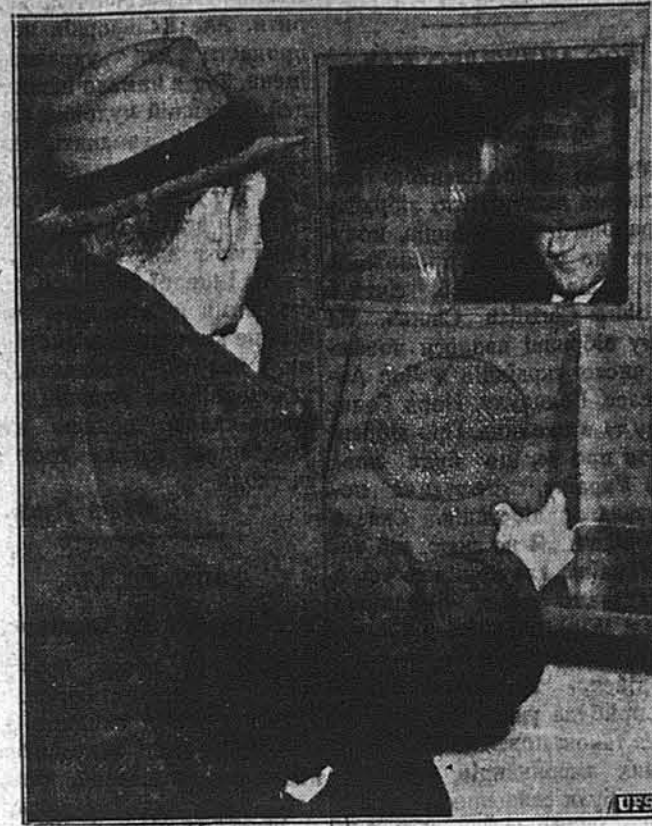
ТРИЦЯТЬ ЛІТ ШУКАЛИ ОДНОГО ПЕРСТЕНЯ.

Недавно вияснилася в Копенгагені тайна перстня, який щез у дивний спосіб перед трицятьма роками.

Одного гарного дня зі стола копенгагського купця Арнольдсона щез якимсь чудом його дорожочний перстень. Був це незвичайно вартісний родинний перстень-пам'ятка, яку згаданий купець хотів продати своєму золотникові, що незвичайно тим перстнем зацікавився. Золотник прийшов справді на умовлену годину, але почув, що перстень щез без сліду. Золотник думав спершу, що це звичайний викрут та що купець рішив стриматися з продажем вартісної родинної пам'ятки. Та згодом його переконали, що перстень справді щез. Покликали негайно поліцію, яка перешукала докладно цілий дім, перешукала всю домашню прислугу і членів родини. Та за перстнем слід застиг. Родина купця визначили нагороду за віднайдіння перстня... всі заходи були даремні.

За останніх трицять літ кожного року улажували всі члени родини загальні розшуки по цілому домі, однак, як завжди, без вислідів. Недавно помер старий Арнольдсон і його крамницю та дім перебрав найстарший син. Він рішив переробити основний ремонт мешкання і тому велів теж позирвати стару підлогу. В одному місці, де від багатьох літ стояла нетикана залізна каса, знайшли під підлогою загублений перстень, якого власники шукали довгих трицять літ. Яким чином перстень опинився в підлозі під касою, ніхто не міг того вияснити, і ця тайна залишилась мабуть назавжди тайною.

СВІТ В ОБРАЗКАХ

НОВЕ ПРИМІНЕННЯ МІКРОФОНУ.

Місто Нью Йорк відкрило недавно нову в'язницю на острові Гартс, збудовану фондами Адміністрації Поступу Праць. Між ріжними новинами, заведеними в цій в'язниці, є отсей спосіб запобігання тому, щоб відвідувачі в'язнів передавали скрито в'язневі підчас відвідин наркотики, гроші, зброю або причадали до вилому. Відвідувач говорить з в'язнем, що заходить до сталевої будки, за посередництва мікрофону.

ДАЙТЕ ДАРУНОК, ЩО ПРИНЕСЕ РАДІСТЬ НЕ ЛИШЕ НА ОДИН ДЕНЬ, АЛЕ НА ЦІЛИЙ РІК

Замовте для приятеля „Свободу“ на рік або пів-року. Ми вишлемо перше число на його адресу з окремою карткою, яка повідомить його, що ви замовили для нього „Свободу“ як дарунок. Пишіть до нас тепер.

Піврічна передплата\$3.25
Річна передплата\$6.00

Кожний день ваш приятель буде одержувати „Свободу“ і буде мати гарну пам'ятку з вашої доблості. Пишіть до:

„СВОБОДА“
81-83 GRAND STREET, (BOX 346), JERSEY CITY, N. J.

МОЛИТОВНИКИ

Вінчок (у білій кавчуковій оправі, з образцем по середині. Малою формату. Для дітей)\$.90
Ангел Хранитель (в гарній чорній полотняній оправі) 1.35
Помилуй нас Боже (в чорній шкіряній оправі) 1.35
Ангел Хранитель (в гарній чорній полотняній оправі) 1.35
Ангел Хранитель (в білій кавчуковій оправі з образцем по середині) 1.70
Бог радість моя (сторін 606. В гарній мягкій чорній опр. 2.00
Бог радість моя (сторін 606. В білій кавчуковій оправі з образцем по середині) 2.50

„СВОБОДА“
81-83 GRAND ST. (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

— Вертаєшся, Олюцю, від тети і кажеш, що ти голодна? Невже теточка не дала тобі нічого зісти? — Ні.
— Навіть води зо соком не дала?!
— Ні. Тета дозволила лише мені понюхати гіякинт.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

СТ. ДЖОЗЕФ, МО.
На Рідну Школу і Лічницю у Львові.
Українська громада в Ст. Джоєф, Мізурі, вислала коладу через Об'єднання на Рідну Школу і Лічницю у Львові по \$5. Разом \$10.

Ф. Стен.

ТОРН, ВІСК.

Коляда на інвалідів і Рідну Школу.
Наша громада, що існує на фармах шість миль від містечка Торн і п'ять миль від містечка Люблін, ухвалила що щорічно вся коляда має йти на Рідну Школу і інших потреб для коляди, не винятково. Коляда виїхала успішно, бо на таку малу громаду, як наша, принесла \$26.50, а по відвідуванні на газеті \$1.50 вислано по \$25 через Об'єднання до Рідної Школи і \$10 на інвалідів. Колядували: М. Гвизда, М. Пірус, Марія Гвизда, Катерина Проць, Злозіна по \$1: Д. Проць, С. Проць, Ф. Фігула, А. Ходинця, Юлія Ходинця, В. Тіжлик, С. Костик, М. Гвизда, Ф. Кінза Катерина Савчук, І. Нюкшик, В. Коринський; по 50 ц. І. Ходинця, Р. Серота, Вікторія Серота, І. Рука, Г. Горбань, М. Пірус, Марія Гвизда, Марія Савка, Катерина Проць, С. Сібак, І. Оришин, А. Ярор, В. Рейзер, В. Пятко, Ева Усціговська, Роман Никшик, С. Станець, Анна Станець, С. Гринко, К. Ткачук; по 25 ц.: І. Ваць, П. Пірус.

Колядували.

БОСТОН, МАСС.

Молоді дівчата колядують на Рідну Школу.

Ми, молоді українські дівчата, що гут родилися і тепер-гуртуємося при укр. прав. церкві, старємося прикласти своїх родичів, заступаючи їх місця в народній роботі. Ось тому ми пішли цього року колядувати на наших громадах і подаємо враз і подякою імена тих, що дали жертву. Зложили: І. Давчик \$2; по \$1: о. Купірі, А. Івашків, М. Волк, І. Франко, І. Вазюк, Г. Крипанів, А. Шафранська, А. Рубовська, М. Зварич, М. Майданий, К. Тілічів, З. Жинько, В. Терлецький, П. Когут, М. Попович, П. Гринько, Д. Борнік, Г. Полішук, А. Сман, Д. Жиньковський, З. Музика, І. Чопик, І. Давчик, В. Чопик, С. Сухецький, Д. Шидловський, С. Чопик, П. Болдир, І. Довгачук, Е. Зварич, Н. Давчик, А. Шидловська, П. Мороз, С. Попович, А. Шемета, В. Гомін, С. Кучер, П. Берберський, І. Берберський, С. Ярош, З. Козак, Г. Костецький, Е. Машовловська, П. Болдир, М. Шукла, І. Бучак, О. Войків, Д. Киз; по 50 ц.: П. Паура, А. Кутна, О. Купчик, М. Романюк, М. Попович, І. Масний, М. Болдир, П. Вульчак, К. Хеніцька, К. Гринько, Ф. Бойко, М. Ковердович, Р. Лашук, П. Волк, В. Пияк, А. Вілок, Т. Золотовська, М. Волк; Мураша 25 ц. Разом заколядано \$62.25. Розходо було 50 ц. \$61.75 вислано через Об'єднання на Рідну Школу.

Колядували такі дівчата: М. Музика, А. Івашків, З. Івашків, А. Чопик, К. Чопик, М. Шафранська, М. Полішук, М. Злочовська, К. Злочовська, А. Кучер.

Анна Кучер.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

РОЧЕСТЕР, Н. Я. Місячні збори Тов. Вільних Козаків, від. 316, відбулись в четвер, 10. лютого, точно в годині 8-мй ввечір, в У. Н. Домі, 831 Joseph Ave. Приситись всіх членів конечно прийти на збори, бо є важні справи до поришення. Ще раз нагадується, щоб кожний член платив свій розмет що місяця. Того члена, що не буде придержуватись тих постанов, мусить се суспендувати. — В. Туринський, секр.

ПАЙМЕРТОН, ПА. Звичайні місячні збори Бр. св. О. Нікола, від. 369, відбулись в п'ятницю, 11-го лютого, в годині 7-мй ввечір, в гал. парохіальній. Обов'язком кожного члена являється на збори на означений час, бо є недокінчені справи. На рік 1938 вибрано уряд: І. Березяк, предс.; Олександр Патер, касир; Михайла Куба, секр.; Гр. Березяк, заст. Решта буде дібрана на наступних зборах. — І. Березяк, предс.; О. Патер, кас.; М. Куба, секр.

PAIN-EXPELLER
Три генерації пробували і одобрили цей старий лімент як заспокійчий на допіра.
Скоро помагає на жарті бої в тілі.
LIMENT

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

О ФЕРТА No. 1.
Календар Червоної Калини 60 ц.
Повна Мила Україна коловоро 50 ц.
Кішечковий Календарик 10 ц.
Все за ОДНОГО доллара.
Замовлення разом доларом вишліть в листі. Адресуйте: 23-11
S U R M A

317 E. 14th St., New York, N. Y.

ВЗОРІ
канва, нитки до вишивання D. M. C. і стемповані річи. Пишіть по каталог до:
UKRAINIAN BAZAAR,
97 AVENUE A, NEW YORK, N. Y.

Д-Р С. ЧЕРНОВ Європейський спеціаліст.
Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
223 SECOND AVE., cor. 14th ST., NEW YORK CITY, Room 14.
Офісний години 10-8; неділя 11-2.
Жінка-доктор до обслуги.
Проміні X & флюороскоп \$2.00.

ВОЛОДИМИР БОЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами в БОСТОНІ, МАСС., і ОКОЛИЦІ.
Обслуга шкоро і чесна.

WALTER V. BOYK
40 LEVERETT STREET,
BOSTON, MASS.
Telephone: Capitol 5461.

МИРОН ЛИТВИН
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Без ріжниць, як далеко поза Ньюарком. Вразі потреби телефонуйте до нас. Обслуга шира і чесна. — Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЯ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Ludlow 4-2568.

ІВАН БУНЬКО
Новий Український Удмуртський заряджує погребам по ціні так низькій, як \$150. Обслуга шира.

JOHN LUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified Funerals as low as \$150.
Telephone: Orchard 4-8088

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“.

ТАРЗАН НА РОЗШУКАХ.

Коли чорні не послушали приказу Тарзана, щоб відчинити вазірам брами, Тарзан собі подумав, що його штука не вдалась. Та тут проговорив сам увязнений сторож, що висів коміть головою: „Зробіть так, як він велить, бо сила його є страшенна“. Чорні вже були готові скопити до брам і зробити те, що велів Тарзан, але вони ще ждали, що скаже Удальо.

А Удальо мовчав. Він думав про своє свято і про розчарування, якого зазнають його гості і прихильники, коли побачать, що Удальо їх обманув, або може хтось інший обманув Удальо, та це для них малу робило ріжницю. Вкінці і він подався. „Добре“, він промовив, „відчинити брами“. Тарзан зісковзів з дерева і сказав: „Трьох своїх сторожів знайдеш на деревах“.

Після цього рішення Удальо кілька букенців кинулись до брами, щоб її відчинити наостіж. Тепер уже був би не стримав їх навіть сам Удальо. Йх найшов великий страх перед Тарзаном. Тарзан спокійно зібрав своїх людей і на пропаннє звернувся до Удальо з словами: „А тепер, Удальо, коли мої вазіри прийдуть до тебе, то обходися з ними добре“.

Кілька хвилин пізніше Тарзан зі своїми вазірами знов опинилися в розлогих нетрах. Тарзан радів зо своїх вірних вояків, а вояки раділи з присутності свого вождя. Бо приємно бути в товаристві того вождя, який не зрадить своїх підчинених і з нараженням свого життя приходить їм на оборону. За такого вождя підчинені також усе готові вмерти.